

Sygn. akt VI U 1427/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2018 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania: B. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 14 maja 2018 r., znak: (...)

w sprawie: B. M.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o wysokość emerytury

oddala odwołanie.

VI U 1427/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 maja 2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z urzędu przyznał B. M. emeryturę od dnia (...), tj. od daty nabycia uprawnień do emerytury. W punkcie II tej decyzji organ rentowy wskazał, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonej do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Organ wyjaśnił też, że emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę oraz wskazał, że:

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 27.796,45 zł;
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 77.373,93 zł;
- średnie dalsze trwanie życia wynosi 263,20 miesięcy;
- wyliczona kwota emerytury wynosi 399 zł 58 gr.

Ponadto organ rentowy podał, iż do wysokości emerytury przysługuje zwiększenie rolne w kwocie 235 zł 70 gr, a łącznie emerytura ubezpieczonej wynosi brutto 635 zł 28 gr i jest niższa od najniższej emerytury, która wynosi 1.029 zł 80 gr. Wobec powyższego emeryturę ubezpieczonej podwyższa się do kwoty 1.029 zł 80 gr.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła ubezpieczona B. M., która twierdziła, iż decyzja jest dla niej krzywdząca, gdyż lata przepracowane w KRUS są niezgodne z dokumentami, które są w ZUS. Ubezpieczona powoływała się na zeznania świadków oraz dokumenty aktualne z KRUS.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, powołując argumentację przedstawioną w punkcie II decyzji z dnia 14 maja 2018r. oraz podstawę prawną tej decyzji – art.25 i art.26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2017r. poz.1383 ze zm.).

Ponadto organ rentowy wyjaśnił, iż jak wskazuje art.87 tej ustawy, w przypadku gdy emerytura przysługująca z Funduszu określona w art.26, łącznie z okresową emerytura kapitałową, albo emerytura przysługująca z Funduszu określona w art.26, jest niższa niż kwota, o której mowa w art.85 ust.2 i ust.3, emeryturę przysługującą z Funduszu w tym emeryturę ustaloną ze zwiększeniem, o którym mowa w art.26a, podwyższa się w taki sposób, aby suma tych świadczeń nie była niższa od tej kwoty, o ile ubezpieczony:

- 1) mężczyzna – osiągnął wiek emerytalny wynoszący 65 lat i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat;
- 2) kobieta – osiągnęła wiek emerytalny wynoszący 60 lat i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat.

Pozwany organ rentowy wyjaśnił też, że wcześniejszą (od zaskarżonej) decyzją z dnia (...) przyznano ubezpieczonej emeryturę z urzędu, a przy ustalaniu jej wysokości uwzględniono zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników za okres: 12 lat i 6 miesięcy. Emerytura nie została podwyższona do kwoty najniższej emerytury ponieważ nie został udokumentowany okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 20 lat, a emeryturę podwyższono do kwoty wypłacanej uprzednio ubezpieczonej renty z tytułu niezdolności do pracy i od (...) wynosiła 772 zł 35 gr.

Ubezpieczona wniosła odwołanie od decyzji z dnia (...) podnosząc, że z uwagi na ubezpieczenie w KRUS legitymuje się wymaganym stażem wynoszącym 20 lat.

W związku z tym odwołaniem, w wyniku ponownego rozpoznania sprawy, organ rentowy wydał decyzje z dnia 14 maja 2018r., którą uchylono zaskarżoną przez ubezpieczoną decyzję z dnia (...) bowiem stwierdzono, iż posiada ona okres ubezpieczenia w KRUS wynoszący 14 lat, 5 miesięcy i 18 dni i po obliczeniu posiadanego przez nią okresu składkowego, wynoszącego 7 lat, 10 miesięcy i 12 dni oraz nieskładkowego – 1 rok, 1 miesiąc i 18 dni, ubezpieczona legitymuje się ponad 20-letnim stażem pracy, stąd jej emerytura została podwyższona do najniższej emerytury, tj. do kwoty 1.029 zł 80 gr.

Ustosunkowując się do odwołania ubezpieczonej pozwany organ rentowy podnosił, iż brak jest podstaw do uwzględnienia okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców na podstawie zeznań świadków, ponieważ zgodnie z ustawą o emeryturach i rentach z FUS nie jest zaliczana ani do okresów składkowych ani nieskładkowych w myśl art.6 i 7, a tylko takie okresy podlegały uwzględnieniu do wysokości świadczenia. Z kolei okresy wskazane w zaświadczeniu z KRUS zostały uwzględnione do wyliczenia zwiększenia rolnego.

Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje:

Zaskarżoną decyzją z dnia 14 maja 2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał ubezpieczonej B. M. (urodz. (...)) z urzędu emeryturę od dnia (...), to jest od osiągnięcia przez nią wieku emerytalnego. Emeryturę przyznano w wysokości 399 zł 58 gr, która została podwyższona o zwiększenie rolne w kwocie 234 zł 70 gr. Łącznie emerytura wynosiła brutto 635 zł 38 gr, a z uwagi na posiadanie przez ubezpieczoną 20 lat okresu składkowego i nieskładkowego, emeryturę tę – na podstawie art.87 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018r. poz.1270 ze zm.) – podwyższono do kwoty najniższej emerytury obowiązującej w dniu nabycia przez ubezpieczoną świadczenia (art.85 ust.2 i ust.3 tej ustawy). Decyzją tą

uchylono także wcześniejszą decyzję ZUS Oddziału w B. z dnia (...), którą przyznano ubezpieczonej B. M. z urzędu prawo do emerytury od dnia (...), niepodwyższonej jednak do wysokości najniższego świadczenia emerytalnego.

W odwołaniu ubezpieczona zarzuciła organowi rentowemu, iż w decyzji z dnia 14 maja 2018r. nie zostały uwzględnione wszystkie lata przepracowane przez nią w KRUS.

Na rozprawie ubezpieczona sprecyzowała swoje stanowisko, wskazując iż chodzi jej o wyjaśnienie dwóch kwestii:

- czy okres jej pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od (...) (data ukończenia przez nią 16 roku życia) do 17 listopada 1978r. powinien zostać uwzględniony przy obliczaniu wysokości jej emerytury;
- czy organ rentowy uwzględnił do okresów nieskładkowych 2 okresy opieki nad dziećmi, które ubezpieczona urodziła(...)

(e-protokół rozprawy k.21 a.s.; skrócony protokół rozprawy – k.18-21 a.s.)

Z kolei w piśmie procesowym z dnia 6 listopada 2018r. (k.28 – 30 akt sprawy) ubezpieczona zarzuciła m.in., iż ZUS nie uwzględnił przy obliczaniu wysokości jej emerytury okresu wskazanego przez Powiatowy Urząd Pracy.

Odnosząc się kolejno do powyższych zarzutów ubezpieczonej Sąd Okręgowy wskazuje, iż okres pracy ubezpieczonej w gospodarstwie rolnym rodziców od (...) do 17 listopada 1978r. nie wpływał na wysokość jej emerytury, gdyż – jak zasadnie argumentował organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie – okres ten nie jest ani okresem składkowym w rozumieniu art.6, ani okresem nieskładkowym w rozumieniu art.7 ustawy emerytalnej. Za okres ten nie opłacono składek na ubezpieczenie społeczne rolników, gdyż taki obowiązek wprowadzono w przypadku domowników dopiero od 1 stycznia 1983r. Okres ten – zgodnie z art.10 ust.1 pkt 3 ustawy emerytalnej z FUS – należy natomiast do tak zwanych okresów uzupełniających, które pozwalają przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości na uzupełnienie stażu emerytalnego, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art.5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury. Okres uzupełniający uwzględnia się tylko w zakresie niezbędnym do uzupełnienia brakujących okresów składkowych i nieskładkowych.

Jak wynika z treści zaskarżonej decyzji oraz z odpowiedzi na odwołanie organ rentowy uzupełnił brakujący staż emerytalny ubezpieczonej okresami wskazanymi w art.10 ust.1 pkt 1-3 ustawy emerytalnej do 20-letniego okresu wymaganego do podwyższenia emerytury do najniższej emerytury (art.87 ust.1 w zw. z art.85 ust.2 i 3 tej ustawy).

Analizując kwestię zwiększenia rolnego na podstawie art.26a ustawy emerytalnej Sąd ustalił – na podstawie dowodów z dokumentów – kart przebiegu zatrudnienia ubezpieczonej (k.18 akt emerytalnych), iż organ rentowy uwzględnił przy obliczaniu zwiększenia rolnego wszystkie okresy podlegania ubezpieczonej ubezpieczeniu społecznemu rolników, za które opłacono składkę na to ubezpieczenie i które wskazane zostały w zaświadczeniu nr (...) z dnia 1 czerwca 2018r. (zaświadczenie dołączone przez ubezpieczoną do odwołania – k.4 a.s.). Są to okresy od 18 listopada 1980r. do 7 marca 1993r. oraz od 1 lipca 1993r. do 2 kwietnia 1995r. oraz od 3 lutego 1997r. do 30 czerwca 1997r. – w łącznym wymiarze 14 lat 5 miesięcy i 18 dni.

Jeśli chodzi o zasady obliczania zwiększenia rolnego, to zgodnie z art.26 (a) ust.1 ustawy emerytalnej wysokość emerytury ustalonej zgodnie z art.26 ulega zwiększeniu za okresy opłacania składek na Fundusz emerytalny Rolników, Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników i ubezpieczenie emerytalno – rentowe, o których mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zwiększenie to ustala się według zasad wymiaru części składkowej emerytury rolniczej przewidzianych w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników na podstawie zaświadczenia Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o okresach opłacania składek. Organ rentowy – dysponując zaświadczeniem KRUS z dnia 28 lipca 1997r. złożonym przez ubezpieczoną w postępowaniu o rentę z tytułu niezdolności do pracy (k.48 akt rentowych z wniosku z dnia 14 sierpnia 1997r.), w którym wskazane zostały powyższe okresy podlegania ubezpieczeniu rolniczemu za które została opłacona składka na to ubezpieczenie – uwzględnił te okresy przy obliczaniu zwiększenia rolnego.

Natomiast okres pracy ubezpieczonej w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu przez nią 16 roku życia (od (...)) do 17 listopada 1978r. - jako okres za który nie opłacono składki - nie podlegał uwzględnieniu przy obliczaniu zwiększenia rolnego na podstawie art.26a ustawy emerytalnej.

Jeśli chodzi o drugą podnoszoną przez ubezpieczoną w toku procesu kwestię zaliczenia jej do okresów nieskładkowych okresów opieki nad dziećmi, to dostrzec należy, iż organ rentowy w zaskarżonej decyzji nie uwzględnił tych okresów wobec nieprzedłożenia przez ubezpieczoną oryginałów aktów urodzenia dzieci (pismo pełn. ZUS z dnia 30 października 2018r. in fine – k.24 verte a.s.).

Po złożeniu do akt sprawy przez ubezpieczoną oryginałów odpisów skróconych aktów urodzenia jej dzieci (k.54 a.s.) organ rentowy wyjaśnił, iż brak jest możliwości uwzględnienia okresu opieki nad dziećmi (okres nieskładkowy wskazany w art.7 pkt 5 ustawy emerytalnej) przy ustalaniu kapitału początkowego i za ten sam czasokres uwzględnienia do uprawnień emerytalnych okresu pracy w gospodarstwie rolnym. Jednocześnie organ ten wyjaśnił, że zastąpienie okresu uzupełniającego, który z mocy art.10 ustawy zwiększył staż emerytalny ubezpieczonej do 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych, okresem nieskładkowym opieki nad dziećmi w wymiarze maksymalnym 6 lat (art.7 pkt 5 lit.a ustawy FUS) spowodowałby wzrost kapitału początkowego z kwoty 77.373 zł 93 gr do kwoty 136.489 zł 39 gr, jednak wysokość emerytury ubezpieczonej w tym wariantcie i z uwzględnieniem zwiększenia rolnego w kwocie 175 zł 27 gr wyniosłaby 799 zł 46 gr (624 zł 19 gr + 175 zł 27 gr) i nie podlegałaby wówczas podwyższeniu do najniższej emerytury z powodu braku 20 lat okresów składkowych (staż uzupełniający – praca w gospodarstwie rolnym – pomniejszony o zaliczony okres nieskładkowy na wychowanie dzieci wyniósłby wtedy 9 lat 3 miesiące i 29 dni, okres składkowy 7 lat, 10 miesięcy i 12 dni, a okres nieskładkowy 7 lat 1 miesiąc i 18 dni podlegający ograniczeniu do 1/3 okresów składkowych – 2 lata 7 miesięcy i 16 dni, co łącznie dawało 19 lat, 9 miesięcy i 27 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz uzupełniającego).

Mając na uwadze powyższe argumenty Sąd Okręgowy zgodził się ze stanowiskiem organu rentowego, zgodnie z którym zaskarżoną decyzją z dnia 14 maja 2018r. obliczono ubezpieczonej wysokość emerytury w najkorzystniejszym wariantcie: kapitał początkowy bez uwzględnienia okresu nieskładkowego na wychowanie dzieci, z wysokością przysługującego do emerytury zwiększenia rolnego obliczonego z całego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w wymiarze 14 lat, 5 miesięcy i 18 dni. Zaliczenie ubezpieczonej okresu uzupełniającego spowodowało, iż ubezpieczona legitymuje się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 20 lat, i tym samym umożliwiło podwyższenie jej emerytury do kwoty najniższego świadczenia.

Odnosząc się do kolejnej kwestii podnoszonej przez ubezpieczoną – zaliczenia do jej okresów składkowych okresu pobierania przez nią zasiłku dla bezrobotnych: od 3 października 1995r. do 2 lutego 1997r. (zaświadczenie (...)Urzędu Pracy z 6 sierpnia 1997r. – k.15 akt rentowych ubezpieczonej), od 13 października 2001r. do 12 kwietnia 2002r. (zaświadczenie (...) Urzędu Pracy z 11 marca 2009r. k.188 tom akt rentowych) i z dnia 31 stycznia 2014r. k.21 akt rentowych z wniosku z dnia 17 kwietnia 2014r.) stwierdzić należy, iż okresy te zostały uwzględnione w kartach przebiegu zatrudnienia ubezpieczonej. Należy w tym miejscu podkreślić, iż ubezpieczona nie wskazała – mimo zobowiązania jej do tego przez Sąd (k.26) – jakich okresów składkowych ZUS nie uwzględnił w zestawieniu zamieszczonym w piśmie procesowym pełnomocnika ZUS z dnia 30 października 2018r. (k.24 a.s.), podnosząc jedynie ogólnikowo w swoim piśmie procesowym z dnia 6 listopada 2018r.: „PUP – ZUS – żądał – a nie uwzględnił”. W związku z tym podkreślić należy, iż to na stronie procesu – zgodnie z zasadą jego kontrydiktoryjności – spoczywa obowiązek precyzyjnego formułowania zarzutów i ich uzasadnienia. Sąd rozstrzygający spór nie może w tym zakresie zastępować stron bądź formułować za strony twierdzeń i zarzutów.

Wobec ustalenia, iż zaskarżona decyzja z dnia 14 maja 2018r. odpowiada prawu Sąd Okręgowy – na podstawie art.477¹⁴ § 1 K.p.c. w związku z powoływanymi wyżej przepisami prawa materialnego – oddalił odwołanie ubezpieczonej.